

номер и съответните мотиви на облегалката. За да се различават моделите на Тонет от тези на неговите конкуренти, се ползват фирмени етикети или регистриран търговски знак, който представлява важен документ за датирание.

Люлеещ се стол **модел №10** на Михаел Тонет от 1866 г. Възможно е той да е бил инспириран от люлеещи се метални столове, показани на Лондонското изложение от 1851 г.

Стол **модел №9** на Михаел Тонет с подръчници, използван от Лео Корбюзие в павилиона "Еспри Нуво" през 1925 г. в Париж

Важен за развитието на т.нар. "анонимно серийно изделие" е **модел №14**, който носи името *Конзумзесел* – стол за масово потребление, и бележи началото на положителното приемане от публиката на витите мебели. Дотогава те традиционно са приемани добре единствено в обществения интериор.

Всъщност това е дълъг процес. През 1862 г. "Братя Тонет" излагат промишлено произведени вити мебели на Международното лондонско изложение, като печелят бронзов медал и похвала. Поради грациозния си силует витите столове все още се считат за подходящи за осигуряване на допълнителни места за оранжерии и зимни градини. За жилище обаче се счита, че столовете трябва да са по-тежки, тапицирани с ярки тонове. Ето защо Тонет започват да предлагат вити мебели както с Виенска плетка от тръстика, така и с тапицерия. През 60-те години на XIX в. се появява и витият люлеещ се стол, първоначално като точно повторение на метален английски люлеещ се стол, показан на изложението от 1851 г. Въсъщност люлеещият се стол е първият вит мебел, който се възприема добре за жилищен интериор. Средната буржоазия става сериозна потенциална клиентела, която е атакувана от Тонет в края на XIX век. Ето защо фирмата започва да прави псевдостилови и тапицирани мебели.

2. ВИТИТЕ МЕБЕЛИ ОТ 70-ТЕ ГОДИНИ ДО КРАЯ НА XIX ВЕК

КОНКУРЕНЦИЯТА. През 1869 г. изтича срокът на патента от 1856 г. и на търговската сцена излизат други конкурентни производители. На първо място трябва да се отбележи фирмата "Яков и Йозеф Кон". До началото на XX в. те се превръщат в сериозен претендент за този сектор от пазара, най-силно повлиян от модерните форми. За пръв път двете фирми се конкурират през 1873 г. във Виена, а три години по-късно, през 1876 г. – на Филаделфийската стогодишна изложба. Рамките от букова дървесина са боядисани в черно и лакирани; показан е и един аквариум с позлата. Очевидно е, че се лансират по-сложни вити мебели. Предлагат се и резбовани елементи като скулптирани делфини върху плазовете на люлеещия се стол, за да отговорят по-добре на вкусовете към силно декорираните мебели. На Парижкото изложение през 1878 г. Яков и Йозеф Кон отново отговарят на вкуса към декорираните мебели, като декларираат: "Вече произведохме мебели с типични скулптирани орнаменти, резби, интарзия; по този начин голямата елегантност и перфектност на стила допълват отличните качества, заради които тези мебели са така добре приети – трайност, икономичност, целесъобразност." През последните две десетилетия на века Кон, Тонет и други производители имат предпочитание към историцизма,